POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto IV. — Štev. 30 CENA 8 DIN

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Strukelj Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tednik« Krško 56 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB FRLJ Krško štev 615-T-145 — Tiska Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 350 polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — »Posavski tednik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, DNE 1. AVGUSTA 1953

POSAVSKI tednik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRSKO

Kostanjevica v teku stoletij

(Nadaljevanje)

Ko so Spanheimovci leta 1269 z Ulrikom III. izumrli, so prišle njihove posesti Koroška, Kranjska in Slovenska krajina po oporoki v last češkega Přemysla Otokarja II., ki si je bil pred tem pridobil vojvodino Avstrijo z Dunajem in vojvodino Štajersko. Da si zagotovi koroško dediščino, je kralj v oktobru leta 1270 krenil z vojsko z Dunaja ter prišel na Kranjsko. Zavzel je Ljubljano, Kamnik in Kostanjevico. Obenem je kralj razširil svojo posest še na bližnji Samobor in Hrvatsko Zagorje. Kranjski deželi, Slovenski Krajini in slednjo tudi Kostanjevici so za kratkih osem let ukazovali iz daljne Prage. Otokarjeva posest je segala od Krkonošev do Jadrana pa globoko iz Furlanije v Hrvatsko Zagorje. Toda novi državi ni bil usojen dolg obstanek; papež, madžarski kralj in nemški cesar, trije tradicionalni sovražniki Slovanov, so uničili Otokarja in njegovo državo.

V naslednjih letih je Kostanjevica često menjala svoje gospodarje. Najprej je v lasti goriških grofov (1305), nato hrvatskih knezov Frankopanov (1320) in Soibenjskih gospodov (1329), dokler je niso dobili celjski grofje leta 1388. V bojih med celjskimi grofi in Habsburžani je celjski vojskovodja vitez Jan Vitovec razdejal kostanjeviški grad. Mesto je ostalo v rokah celjskih grofov do smrti zadnjega od njih (1456), potem pa je postalo plen grabežljivih Habsburžanov. Ti so kostanjeviško gospoščino kot deželno-knežji fevd dajali v najem. Na kostanjeviškem gradu so se menjavali gospodarji, od katerih imajo nekateri znana zgodovinska imena: Valvasor, Barbo, Auersperg in Peter Zrinjski.

Razen vojsk češkega kralja in celjskega vojskovodje Jana Vitovca je videla Kostanjevica pod svojim obzidjem kmalu tudi nove sovražne goste, ki so ostali dolgo let stalna nesreča in nadloga naših krajev: Turke. Leta 1563 sta jih Herbart Turjaški in karlovški general Ivan Lenkovič zmagovito potolkla pred mestom. V splošnem pomenijo turški vpadi konec blagostanja in razvoja za procvitajoče mesto. Zaradi večne turške nevarnosti je popolnoma opešala trgovina in s tem je bilo mesto zadeto v svoj življenjski živec. Neposredni turški napadi na Kostanjevico so se vrstili v letih 1459, 1461, 1494 in 1545. Nato so prišle še druge nadloge: požari v letih 1647, 1663 in 1674. Vselej je bil uničen večji del mesta. Kuga je divjala v letih 1646—1650, 1663, 1676, vselej so bile posledice kuge glad, beda in pomanjkanje. Kot veliko nesrečo je mestna kronika zabeležila povodenj leta 1681. Povodenj je morala biti res huda, kajti manjše povodnji, ko se Kostanjevčani vozijo v čolnih od hiše do hiše, ko v nekatere domove priteka voda skozi okna in vrata, ko je mesto popolnoma odrezano od vsega prometa, so v Kostanjevici kaj česte.

Tudi soseščina žumberskih Uskokov mestu ni bila v prid. Nemirni uskoški živelj, vajen neprestanih spopadov in pobojev, je v mirnih letih kaj rad ropal po okolici in je tudi meščanom prizadeval obilo skrbi, strahu in škode. Celo samostan so včasih napadle večje tolpe. Enega izmed takih napadov predstavlja slika mojstra Jelovška, ki se še danes vidi nad portalom glavnega vhoda.

Samostan je razpustil cesar Jožef II. leta 1786, vse njegovo imetje pa je prešlo v last in upravo verskega sklada. Konec je bil mogočnega gospostva opatov, ki so bili v 17. stoletju celo gospodarji gradu v Kostanjevici. O mogočnih opatih govori še ime obširnega gozda — Opatova gora. Poslopje samostana je baročna stavba okoli arkadnega dvorišča, največjega te vrste v Sloveniji. Po sekularizaciji je služilo za sedež gozdni upravi, sodišču, notariatu in Vinarski zadrugi, bilo pa je tudi dovolj prostorno, da je nudilo stanovanje uradnikom in nameščencem ter drugim najemnikom, pa še ni bilo popolnoma zasedeno.

Za časa italijanske okupacije je leta 1942 stavba pogorela in se je sesula na dveh mestih. Danes so uporabljivi le še deli, v katerih posluje Vinarska zadruga in Gozdna manipulacija. Lani so zidovje pokrili, da ga zavarujejo pred nadaljnjim razpadanjem.

Še bolj je bila prizadeta samostanska cerkev. Z njo je bil uničen eden izmed najlepših in najbolje ohranjenih umetnostnih spomenikov. Vendar se še vedno vidijo prekrasni gotski oboki in lepi kapiteli stebrov. Cerkev je bila prvotno zgrajena v gotskem slogu, pa so jo v protireformacijski dobi preuredili v romanskem slogu. Bila je obokana bazilika s prečno ladjo pred presbiterijem in s tremi podolžnimi ladjami. Tudi v sedanjem stanju je vredna ogleda. Bila je slogovno poseben odtenek cisterienskega sloga in v tem pogledu prava redkost.

Danes je v Kostanjevici zatišje. Minili so časi blagostanja, razmaha in razvoja. Zdi se, da vse dogajanje poteka mimo tega mesta. Nima železnice, nima industrije, domačini si le s trudom pridobivajo sredstva za dokaj skromno življenje. Ostalo pa je Kostanjevici nekaj, česar ne morejo uničiti niti vojne niti kuga in ne gospodarski zastoj: Kostanjevica je prelep kotiček slovenske zemlje ob zasanjani Krki in ob vznožju mogočnih Gorjancev. Pridite in oglejte si to lepoto! Dne 2. avgusta bo v Kostanjevici veliki dan proslave njene 700-letnice.

(Konec) A. Ž.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI KOMITE ZK
KRSKO
čestita
prebivalstvu Kostanjevice
k 700-letnici mesta.

SPORED
PROSLAVE
700-LETNICE
MESTA
KOSTANJEVICE

Sobota, 1. avgusta:
ob 20. uri Beneška noč na Krki

Nedelja, 2. avgusta:
ob 4. uri budnica
od 7. ure dalje ogled razstav: vinarske, gosadove, živinorejske, ogled podzemne jame s kapniki
ob 11. uri akademija z otvoritvijo zadružnega doma
ob 14. uri plavalne in veslaške tekme ter vaterpolo

Po tekmah ljudsko rajanje

Predsednik republike Tito o podpisu premirja

Priborjene pridobitve je treba budno čuvati

Uredništvo »Borbe« se je ob podpisu premirja na Koreji obrnilo na predsednika republike, maršala Tita, z naslednjim vprašanjem:

»Tovariš predsednik, uredništvo Borbe bi Vam bilo hvaležno, če bi za bralce Borbe pojasnili svoje mnenje o podpisu premirja na Koreji.«

V odgovoru na vprašanje je predsednik republike tov. Tito, dejal:

»Na Vaše vprašanje, kaj mislim o podpisu premirja na Koreji, lahko rečem:

prvič, v tem dejanju vidim veliko ohrabritev na svetu za vse tiste ljudi, ki žele, da bi zmagala ideja miru in da bi mednarodna vprašanja mirno uredili;

drugič, da dejanje dokazuje, da so miroljubni napori ZDA, da bi spopad na Koreji prenehal, končno dobili uspešen sad. To hkrati dokazuje neprecenljivo vrednost Organizacije združenih narodov za pomiritev in preprečitev oboroženih spopadov na Koreji;

tretjič, spopad na Koreji in končni podpis premirja na Koreji dokazuje, da zdaj ne kaže več po agresivni poti urejati sporna vprašanja oziroma da se ne kaže zatekati k agresiji in oboroženim poskusom, da bi dosegli določene cilje, kajti velikanska večina človeštva zdaj vojno sovraži in želi, da se sporna vprašanja urejajo po mirni poti;

četrtič, če je bilo premirje na Koreji podpisano, to še ne pomeni, da mir v tem delu sveta ni več v nevarnosti. Zdaj je treba budno čuvati priborjene pridobitve, ki jih ogrožajo razni vojni hujskači, ki s prenehanjem spopada na Koreji niso zadovoljni.«

Prebivalstvu Kostanjevice
ob 700-letnici mesta
čestita
uredniš vo
POSAVSKEGA TEDNIKA

Še o Kostanjevici...

Ne bom pisala, kje leži mesto in stoji grad, ker se je o tem že dosti govorilo. Omenila bi le nekaj značilnosti in stvari, ki so se dogodile, katere pa ne tonejo kar čez noč v pozabo.

Že od nekdaj je imelo mesto svojo meščansko gardo. Ta je imela svoje uniforme in orožje in je nastopala ob raznih slavnostnih prireditvah. Garda je obstajala vse do leta 1941. Tega leta je okupator uničil gardno zastavo, pobral uniforme in orožje, katerega je ostalo le neznaten del.

V letu 1942 se je okupator naselil v mestu Kostanjevica. Prav v tistem času so partizani mesto obkolili, tako da prebivalci niso imeli stikov z ostalim svetom. Da bi okupator ostal pri življenju, so mu nosili hrano z avioni. To je trajalo približno mesec dni. Istega leta so partizani kostanjeviški grad zažgali. Pred tem pa so rešili iz zaporov aktiviste, med katerimi je bil tudi dr. Černelič, ki je pozneje padel na Preseki. V letu 1943 so partizani mesto zopet napadli, vdrli vanj, a so se morali nadmočnemu sovražniku umakniti.

Žalosten dan pa je bil za Kostanjevčane 21. oktober 1943, ko so Nemci ustrelili v Malencih pri Kostanjevici 25 talcev. Vse ostale moške so Nemci in belogardisti odpeljali v taborišče.

Poleg vsega je okupator posekal vsa lepotična drevesa, okrog mesta pa postavil žične vire.

Po osvoboditvi so prebivalci takoj pričeli z obnovo. Popravljali so porušene in opustošene domove, ceste itd.

Kmalu po osvoboditvi so bila ustanovljena mnoga podjetja, ki so pričela obratovati. Danes imamo v Kostanjevici Vinarsko zadrugo, Usnjarno, Opekarno, dve pekarni, Gozdno upravo, Kmetijsko gospodarstvo in še druge.

Na razstavi, ki bo prirejena 2. avgusta, bodo vsa ta podjetja razstavljala svoje pridelke. V gradu bo imela svojo razstavo Vinarska zadruga, kjer bo tudi poskušnja vin. Razstavljeno bo tudi ohranjeno orožje (ki ga je malo), katerega je svoj čas uporabljala mestna garda. V šoli bo umetniška razstava kostanjeviškega rojaka pokojnega kiparja in slikarja Jožeta Gorjupa. Razstavljena bo tudi živina.

Otvorjen bo zadružni dom, v katerem bo v nedeljo predvajana prva kino predstava.

Da ne pozabim omeniti še eno znamenitost Kostanjevice.

Pri izviru potoka Studene sta pred leti odkrila brata Vukčevič 4 m dolgo in pol metra široko odprtino, iz katere je ob večjih nalivih tekla voda. Splezala sta v odprtino, ki je bila v začetku težko prehodna. Kmalu sta se znašla v prostorni dvorani obdani s krasnimi kapniki. Druga odprtina, ki je dolga okrog 4 metre, ju je pripeljala do dveh prekrasnih jezer, ki se razprostirata na obeh straneh odprtine.

Pred nedavnim so pričeli z razstreljevanjem. Do nedelje bo jama delno urejena in tudi razsvetljena. Delo bodo potem nadaljevali. V Kostanjevici bodo torej imeli drugo Postojnsko jamo, kar bo še bolj privlačevalo goste v slovenske Benetke.

O spremenjenem načinu odmere davkov

V teh dneh bodo davčni zavezanci I. oblike (kmetje) prejeli obvestila od občinskih ljudskih odborov o višini tretje davčne akontacije. Marsikdo bo morda dobil tretjo akontacijo precej nižjo ali pa tudi precej višjo, kakor pa sta bili prva in druga davčna akontacija. Ta, ki se mu bo morda tretja akontacija zdela previsoka in nesorazmerna s prvima dvema, bo mislil: »Na občini so mi storili hudo krivico!« Zaradi tega je treba nekaj besed v pojasnilo, kako se določajo davčne akontacije v tej prehodni dobi.

V bodoče občinski ljudski odbori ne bodo neposredno določevali davkov, kakor so to delale sedaj njihove davčne komisije. To opravilo se je preneslo na okrajni ljudski odbor oziroma na njegove organe. Le-ti bodo skrbeli za izdajanje odločb o višini davkov kakor tudi za vplačilo davkov. To pomeni, da smo že bliže odmeri davkov na osnovi katastra, ko se bodo davki odmerjali na podlagi površine zemljišč in pa katastrskega donosa posameznih kultur. To delo pa vendar še ni toliko napredovalo, da bi že lahko prešli na ta način odmere. Treba je bilo najti prehodni način in tega predstavlja odmera tretje akontacije za leto 1953.

Pred kratkim so se zbrali na skupni sestanek predsedniki občinskih ljudskih odborov ter so se pogovorili o tem načinu. Okraj Krško je po sklepu izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS dolžan, da za razdobje januar-september vplača 70% lanskoletne dokončne odmere davkov. Višino tretje akontacije je dobil tako, da je od skupne obveze (70% lanskoletne obveze 170 milijonov din) odbil vsoto prve in druge akontacije za leto 1953. Nato je določil odstotke, na podlagi katerih naj bi obvezanci po posameznih občinah plačali tretjo akontacijo, to se pravi, določil je odstotek obveze posameznim občinam. Najbolj enostavno bi seveda bilo, da bi dali vsem občinam odstotek, s katerim je zavezan okraj, to je s 70%, vendar moramo upoštevati, da so nekateri občine precej prizadete po raznih vremenskih nezgodah. Zato so nekatere občine zavezane z višjim, druge pa z nekoliko manjšim odstotkom.

Važno je to, da občinski ljudski odbori po novem načinu ne morejo samostojno določati višine akontacije posameznim gospodarstvom. S tem je delo prejšnjih davčnih komisij odpadlo. Občinski ljudski odbor bo torej delal na tale način:

Odstotek za občino je na primer določen na 60% lanskoletne odmere davkov. Če je imelo gospodarstvo na primer lansko leto 100.000 din davka, znašajo prve tri akontacije 60%, to je 60.000 din. Ker je gospodarstvo na primer v prvi in drugi akontaciji že plačalo 40.000 din, mu ostane za tretjo akontacijo še 20.000 din.

Seveda nastane vprašanje: če je imelo gospodarstvo v lanskem letu pretirane, nepravilno odmerjene davke, ali naj se ta napaka vleče kar naprej? Ali pa nasprotni primer: če je davčna komisija komu pogledala skozi prste in ga je premalo obremenila, ali naj tako gospodarstvo plačuje vedno prenizke davke?

To bi bilo seveda napačno. Pomisliti pa moramo, da se na tak način določa samo tretja akontacija ter da se bodo taki primeri, ko bodo pregledane vse pritožbe, lahko uravnali pri določitvi četrte akontacije oziroma pri dokončni odmeri davkov za leto 1953.

Obdavčitev po katastru, ki se je kmetje povečini vesele, bo torej pomenila precejšen preobrat v davčni politiki, je pa odvisna od velikih priprav, ki so v teku, ter se delo približuje koncu. Odpadle pa bodo potem vse pritožbe in vsa pogajanja o višini davkov, ker bodo davki na podlagi katastra dokončno določeni.

jl.

V nedeljo, 2. avgusta, ob 11. uri bo na Malkovcu odkritje spomenika padlim borcem in žrtvam fašizma. Vabljeni!

KOSTANJEVICA na KRKI vabi na PROSLAVO 700-LETNICE MESTA

Še nekaj o zborih volivcev

V našem listu smo že pisali o zborih volivcev ter o njihovi vlogi v sistemu ljudske samouprave. Žal moramo ugotoviti, da v praksi odbori še vedno premalo upoštevajo funkcijo zborov volivcev, na katerih naj bi državljani uveljavljali svoje pravice. Predvsem nismo dovolj resno jemali kriterija, da je treba za zakonitost zbora volivcev vzeti kot merilo sklepčnost, to je nadpolovično udeležbo vseh volivcev. To je še ostanek preteklosti, ostanek centralističnega upravljanja, ki pa mora v današnjih pogojih dela, v pogojih vse večje demokratičnosti seveda za vselej izginiti. Naj ne bo demokratičnost vidna le v tem, da n. pr. okrajni ljudski odbor ali občinski ljudski odbor kolektivno rešuje in nosi odgovornost za svoje delo, ne da bi načelo odgovornosti istočasno prekvasilo tudi vsakega poedinega člana naših odborov. Mnogokrat lahko ugotovimo, da v nekaterih primerih člana ljudskega odbora niti malo ne žulijo problemi, ki jih ljudje vsak dan čutijo na vasi. Zato se ne smemo čuditi, da v takih okoliščinah ne moremo — kar se uveljavljanja zborov volivcev tiče — doseči preko noči, in povsod zadovoljive uspehe, čeprav to tudi v več primerih iz dneva v dan ugotavljamo.

Poudariti je treba, da je bila udeležba na nekaterih zborih volivcev, ki so bili sklicani v zadnjem mesecu, dobra, celo mnogo boljša, kot pa je bila poprej. Sicer je res, da so volivci to pot obravnavali predvsem gospodarske zadeve, ter je zaradi tega udeležba boljša. Ljudje, ki se pretežno bavijo z gospodarstvom pač ne morejo iti mimo takih stvari, ki zadevajo njih vsakdanje življenje. Na drugi strani pa je to znak, da državljani že smatrajo zbore volivcev za tisti forum, na katarega smejo vse te probleme prinašati o njih razpravljati in na ta način tudi o njih odločati. To nadalje pomeni, da je v teh primerih zavest o važnosti zborov volivcev kot foruma osnovne celice ljudske oblasti že prodrla med ljudstvo — skratka, ljudstvo začenja preko njih svoje pravice uveljavljati.

Zbori volivcev so postali tudi kritični. Z objektivno kritiko osvetljujejo napake, ki jih delajo posamezniki ter sodelujejo pri reševanju posameznih zadev.

V občini Zabukovje je zboru volivcev prisostvovalo 182 volivcev, ki so kritično ocenili delo davčne komisije, ko je obravnavala odmero dohodnine za leto 1952. ter ugotovili precej napak. Prav tako je bilo na zboru volivcev v občini Velika Dolina. Zbor je bil razmeroma dobro obiskan (255 volivcev). Volivci so v razpravi o odmeri dohodnine izrekli precej kritičnih opazk nad delom posameznih članov občinske davčne komisije kakor tudi nad uslužbencem okrajnega ljudskega odbora, ki je imel nalogo komisiji nuditi tehnično pomoč. Bilo je grajano dejstvo, da nekateri člani občinske davčne komisije, kakor tudi uslužbenec okrajnega aparata, niso upoštevali stališča komisije kot celote, pač pa le mnenje nekaterih članov.

Na zboru volivcev občine Raka je bilo navzočih 100 volivcev. Ti so predlagali, naj se takoj preide na davčno odmero po katastru. O tem vprašanju se na našem podeželju zelo mnogo govori in bi bilo prav, da bi se o tem tudi več pisalo in obrazložilo, zakaj ta stvar iz popolnoma objektivnih vzrokov dokaj počasi napreduje. Kataster je star, medtem je bilo mnogo sprememb tako v pogledu kultur kakor tudi posestnega stanja. Manjka nam strokovnega kadra in tudi za to potrebnih tehničnih pripomočkov. Vendar delajo na tem, da se kataster čimprej uredi.

V ljudskem odboru mestne občine Brežice so na zboru volivcev predlagali, naj bi predsednik davčne komisije ter podpredsednik mestnega ljudskega odbora obrazložila, zakaj se ni odmera vršila javno, češ da potem ne bi bilo treba zbora volivcev. S tem mnenjem se seveda vsi ne morejo strinjati, saj si lahko predstavljamo delo davčne komisije ob navzočnosti nekaj sto ljudi. Vendar so volivci tudi tu ugotovili, da je davčna komisija delala precejšnje napake zaradi nepravilnega kriterija pri posameznih davkoplačevalcih.

Volivci na zborih zahtevajo krepkejše sodelovanje odbornikov posameznih volilnih enot. S tem dokazujejo, da ne mislijo kot nekoč, da je že dovolj, če je nekdo izvoljen. Danes je prišel čas, ko volivci zahtevajo od odbornika, ki je dobil od njih poverilnico, da tesneje sodeluje z njimi.

Na zboru volivcev občine Podbočje so sklenili da se popravi odmera dohodnine za leto 1952, ker je občinska davčna komisija delala napake, in sicer ob sodelovanju odbornikov posameznih volilnih enot. V tej občini so imeli zbore tudi po posameznih volilnih enotah ter so obravnavali vprašanje elektrifikacije, popravila občinskih cest in ostalih komunalnih dejavnosti, vendar je slabo to, da niso sprejeli nobenih konkretnih sklepov.

Prav razveseljiv napredek kažejo zbori volivcev občine Bizeljsko, kjer je bilo na zadnjem zboru navzočih 292 volivcev. Razen o gospodarskih zadevah so se pogovorili tudi o političnih vprašanjih, o katerih jim je govoril njihov republiški poslanec tov. Jaka Drnač.

Res je, da zbori volivcev še niso povsod taki, kakršne želijo ljudje. Tudi zgoraj imenovani niso brez pomanjkljivosti, vendar pa kažejo, da zbori volivcev pridobivajo na svoji vsebini in da postajajo to, kar je njihov namen. -ič.

Nova tovarna časopisnega papirja Videm-Krško

Kdor se pelje z vlakom skozi Videm-Krško, vidi, kako rastejo nove stavbe na ogromnem kompleksu med železnico in Savo. Preko 700 parov pridnih rok gradi novo tovarno časopisnega papirja za bodoči kombinat tovarne celuloze in papirja.

Marsikoga zanima, kakšna bo in kaj bo proizvajala ta naša nova tovarna in kdaj bodo stekli njeni stroji, da bo lahko naš Posavski tednik tiskan na domačem papirju.

Zamisel, postaviti novo tovarno odnosno prvo tovarno te vrste v Jugoslaviji, je stara že nekaj let. Znano je, da mora naša država uvažati celotno količino potrebnega časopisnega papirja, kar znaša do 15.000 ton letno ali težkih 100 milijonov deviznih dinarjev. Naš les in rude moramo izvažati, da lahko dobimo časopisni papir za naše vestnike, brez katerih si kulturnega življenja ne moremo zamisliti. Dolga je bila borba za lokacijo te nove tvornice. Vsi ekonomski elementi so pa odločno dokazali, da je Videm-Krško v vsakem pogledu najpravilnejša lokacija. Izgradnja tovarne se je fiksirala s 1. majem 1951, ko je prišla na Videm prva mala ekipa operative. Seveda do gradnje ni prišlo takoj, ker je bilo nešteto težav. Izbrati je bilo treba potrebne stroje, izdelati tehnične in gradbene načrte. Običajno se potrebuje za pripravljalna dela take tovarne nekaj let, medtem ko je nam uspelo, kjub pomanjkanju strokovnjakov, pripraviti vse potrebno v komaj letu dni. Danes so vsi stroji naročeni in gradbeni načrti deloma že realizirani, deloma pa se še dovršujejo. Nova tovarna časopisnega papirja bo največja te vrste v južni Evropi, a gotovo tudi ena najmodernejših na našem kontinentu. Na podlagi temeljitega študija in posvetovanj je bilo izbrano iz vseh modernih tovarn najboljše in najekonomičnejše. Ves tehnični proces bo do najvišje mere avtomatiziran in težko fizično delo tako rekoč odpade. Strojna oprema glavnih proizvodnih strojev je inozemska, ker stroje teh dimenzij izdeluje na celem svetu le kakih 8 tovarn. Zelo velik del pomožne opreme in strojnih naprav je domače proizvodnje, in to od Litostroja, tovarne Miha Marinko, Franc Leskošek, Rade Končar, Jedinstvo, Djura Djakovič itd Tudi največji del montaže se bo vršil z domačimi ljudmi. Projekti so plod naših domačih strokovnjakov Poleg celuloze, ki bo povečana, je najvažnejša surovina lesovina, t. j. brušeni les v velikih mehaničnih brusilcih ki bodo sami konsumirali več kot 8000 PS. Papirni stroj bo imel širino 4.5 m in v končni izgradnji bo proizvajal do 350 metrov papirja v širini 4.2 m na vsako minuto ali vsako sekundo skoraj 8 kg. V začetku bo imel kapaciteto 20 000 ton časopisnega papirja letno pri končni izgradnji pa še za skoraj 50 odst. več. Marsikdo se bo vprašal, kje bomo vzeli te ogromne količine lesa, ko vendar govorimo, da moramo na naše gozdove paziti. Vsi vemo, da časopisni papir moramo imeti, to ve tudi inozemstvo in v zameno zanj lahko marsikaj zahteva, tako n. pr. po vrednosti gledano, bi morali izvažati za 1 tono časopisnega papirja 17 m³ lesa. Iz istih 17 m³ lesa bomo pa lahko sami proizvedli več kot 3 tone papirja. Lahko rečemo, da je časopisni papir naš domači produkt, tako rekoč 100 odst. izdelan iz naših surovin.

Vsakega zanima, koliko bo stala ta tovarna. Tudi to ni nobena tajnost. Uvozni stroji se grade s pomočjo mednarodne banke, kjer smo dobili kredit za 4,5 milijonov dolarjev, a domača oprema in gradnja bo stala, ako seštejemo vse objavljene podatke, okoli 3 milijarde din. Na prvi pogled so to ogromni zneski, ako pa pogledamo na eni strani veliko kapaciteto in da bomo na drugi strani prihranili dnevno 4 do 7 milijonov deviznih dinarjev, si lahko kaj hitro naredimo račun, da bo tovarna rentabilna in da bomo marsikateri milijon deviz vsako leto še pridobili z izvozom.

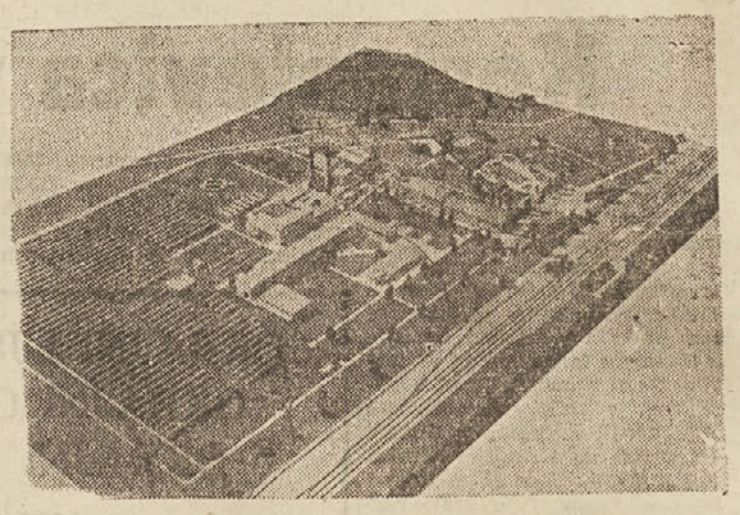

Kako napreduje delo? — Na prvi pogled se danes razen nekoliko poslopij še ne vidi veliko. Ne smemo pozabiti, da so to težki stroji, ki zahtevajo težke fundamente, najtežja so dela teh in kletnih prostorov. V nekaj mesecih bomo pa videli, kako povsod rastejo iz tal železobetonski nosilci in da tovarna dobiva počasi drugo lice. Mnogo je pa že tudi storjenega — glavna dovozna cesta se dokončuje, ravno tako novo upravno poslopje in ambulanta, ker bo staro upravno poslopje eden najmodernejših laboratorijev, kjer mora biti časopisni papir strogo kontroliran, ako hočemo ekonomično proizvodnjo. Delavnice so opremljene z najmodernejšimi obdelovalnimi stroji, domačimi in inozemskimi tako da so pripravljene sprejeti težko in odgovorno nalogo. Saj bo prišlo preko 400 vagonov strojev iz inozemstva in okoli 100 iz tuzemstva. Marsikateri del stroja pa bo narejen v domačih delavnicah. Drugi parni kotel je gotov in v kratkem se bo pričela izgradnja stavbe za tretji veliki parni kotel. Končana so skladišča pogonskega materiala in gotovega blaga, ki čakajo oziroma že prejemamo počasi prihajajoče dele strojev.

Društveni standard: tudi za delavce v bodočem kombinatu je poskrbljeno. Na griču ob poti proti Zdolam še danes vidimo končanih ali v izgradnji 25 stanovanjskih hiš z vsem udobjem. Hkrati z izgradnjo je poskrbljeno tudi za lično okolico; vidimo, da stoje hišice sredi parka. Delavcu se bo nudilo vse tisto, kar mu socialistična domovina mora nuditi, zato bo tudi on izvrševal z veseljem in polno zavestjo svojo dolžnost do skupnosti. Uprava za izgradnjo ni gledala samo, da postavi hišice za svoje ljudi, temveč je imela vedno pred očmi potrebe vsega kraja. Tako je dobil Videm moderno kanalizacijo, gradi se vodovod ne samo za Videm, temveč tudi v Krškem bo dovolj pitne vode.

Tako potekajo dela pri gradnji nove Roto tovarne, ki bo v letu 1954 pričela obratovati.

Z nasilno vzgojo ne moremo vzgojiti svobodomiselnega, vsestransko razgledanega človeka

Starši, ki se ne morejo vzdržati prepira vpričo otrok, navajajo tudi otroke na ta prepir. Se enkrat je treba poudariti, da more le dobra družina samozavestno vzgajati in tako sodelovati s šolo. Ako boste otroke doma neusmiljeno pretepali, ako vam bo vzgojno sredstvo le palica, tedaj se prekine sodelovanje s šolo, kajti iz vseh učilnic so palice izginile. Otrok, ki je navajen le na palico v šoli malo da na svarilne besede. Nemiren je, nagajiv, moti pouk in brezskrbno zapravlja čas.

V šolo mora priti otrok že vzgojen, ker tu je treba pričeti z izobrazbo. Vsi nedostatki vzgoje gredo na račun znanja otrok. Učitelj, ki se bo moral boriti z nedisciplinirani učenci, ne bo dosegel zaželenega uspeha.

Za še tesnejšo povezavo šole in doma bi bilo treba več medsebojne povezanosti obeh vzgojnih faktorjev. Starši, stopajte z duhom časa naprej! Svojim otrokom škoduje vsak, ki jih vzgaja nasprotno kakor šola. Taki otroci so na razpotju, ne vedo, kdo ima prav, ali učitelj ali roditelji.

Druga težka zadeva je šolski obisk, ki je bil na nekaterih šolah v preteklem šolskem letu zelo nizek. Starši se morajo že pri otrokovem rojstvu zavedati, da so dolžni vzgojiti človeka, ki bo telesno in duševno zmožen nastopiti življenjsko pot. Vse premalo se zavedamo, da smo dolžni otroku nuditi zadostno hrano, obleko in vzgojo. Zelo grdo je od roditeljev, ako se zanašajo, da jim bo otrok takoj v 10. letu starosti opravljal vsa težka dela. Posebno v zakotnih hribovskih vaseh se vidi, kako slabotni, bledi zaostali otroci opravljajo najtežja dela. Starši se pa hvalijo: »O, saj imamo že pomoč, le naj delajo, za to pa so.« Obenem jim kratijo najosnovnejše, kar je moralna dolžnost vsakega roditelja, da pošilja otroka v šolo. Vidiš pa nasprotno, ravno hribovski otroki, ki so izobrazbe najbolj potrebni, ne hodijo v šolo. Že zadnji čas je, da se dvigne kulturni nivo naših hribovskih vasi; tu bi morali biti še strožji ukrepi glede šolskega obiska, ker drugače se bo vlekla še dalje iz roda v rod ta moreča nekulturnost hribovitih krajev. Življenjski standard teh krajev je res zelo težak, predvsem je kriva krivična preteklost, vendar bo z neznanjem ostal še težji. Vemo, da se kulturnejši ljudje laže znajdejo v težkih situacijah. So kraji po svetu še bolj hriboviti, a ker jih zasedajo kulturni ljudje, imajo lepo življenje.

Vsakomur brez izjeme naj bo šola najvažnejša, vsak naj ve, da je sleherna minuta, zamujena v šoli, za učenca velika škoda. Zato se, roditelji, že sedaj pripravljajte za bodoče šolsko leto, da boste svojim otrokom zagotovili izobrazbo, kar jim bo najdražje imetje in garancija za boljše življenje. Saj se zdrava ljubezen roditeljev do otroka odraža v neprestani skrbnosti za otrokovo zdravje, za njegovo telesno in duševno rast. Otroka moramo tudi zaposliti, ker je fizično delo zdravo in utrjuje otrokovo duševno prizadevanje, vendar vse njegovi starosti primerno in v dobro njegovega razvoja, ne pa zaradi golega koristoljubja. Roditelji, bodimo zaščitniki svojih otrok! Upoštevati je treba da sta v otrokovi dejavnosti dve funkciji: duševna in telesna. Prva mora izpopolnjevati drugo, zato ne sme biti nič nasilnega, če hočemo doseči zdrav razvoj.

Upoštevajmo tudi boj proti alkoholizmu, ki je poguba naše družine in tako tudi ovira zdravega, kulturnega razvoja celotne družbe. Ako pomislimo na bridke ure, ki jih prežive otroci v družinah pijancev, še z večjo dolžnostjo napovedujemo boj proti vsakemu alkoholizmu! Posebno mladostnikom ne dajajmo priložnosti za pijančevanje.

Želim, da bi vsi premišljevali, kako bi izboljšali duševni in telesni razvoj mladine. Tu je potrebna splošna aktivnost z geslom: »Vse sile za močan, zdrav in veder naraščaj!« -d

Nedeljsko posvetovanje ZK za krški okraj

Dne 26. t. m. je bilo v Brežicah posvetovanje ZK za krški okraj. Po referatu o razmerah v organizaciji ZK in govoru tov. Janeza Hribarja, člana CK ZKJ, so prisotni posegli v diskusijo. Predmet glavne razprave kakor tudi vsebina referata je bila vprašanje vloge ZK v sedanjih pogojih dela, vprašanje lika komunista in naloge organizacije ZK v borbi za socialistične družbene odnose, poglabljanju socialistične demokracije in vzgoje delovnih ljudi.

Mnogi diskutanti so razpravljali o problemih v svojih organizacijah ter vzrokih raznih slabosti. V referatu je bilo predvsem podčrtano, da komunisti zaradi tega ker premalo čitajo, premalo študirajo, ne morejo biti tolmači najrazličnejših dogodkov in raznih problemov, ki spremljajo borbo za izgradnjo socializma. Nasprotno, zaradi teh slabosti si komunisti o raznih stvareh tudi sami niso na jasnem. V tem je glavni vzrok, da ni zadosti političnega dela med množicami, da si komunisti ne upajo javno nastopati, diskutirati in sodelovati pri rešitvi raznih problemov, ki zadevajo njihov kraj, da posamezni člani ZK izgubljajo vpliv na množice itd.

Grajali so tudi dejstvo, da komunisti marsikje malo delajo v političnih organizacijah in društvih, da so premalo aktivni v borbi proti pojavom birokratizma in za razvijanje demokratičnih oblik upravljanja (zbori volivcev, seje odborov, delavski sveti itd.).

»Za vse nezdrave pojave, ki se kažejo v delu organizacije ZK so odgovorni predvsem okrajni in občinski komiteji,« je dejal tov. Janez Hribar, a za politično situacijo, kakršna v posameznih krajih je, pa vsi komunisti v krškem okraju.

Tov. sekretar OK ZK Lojze Mlakar je ob zaključku pozval vse prisotne, da s podvojenim delom odpravljajo vse nakazane slabosti ter dosledno sprovajajo v življenje pismo CK ZKJ.

Obisk Bevana v Jugoslaviji

Jugopres je izvedel, da pride britanski laburistični poslanec Bevan s soprogo 1. avgusta na zasebni obisk v Jugoslavijo. Bevan bo gost podpredsednika zveznega izvršnega sveta Milovana Djilasa.

Na Koreji je sklenjeno premirje

Dve leti so trajala pogajanja v Panmundžomu, vojna na Koreji je pa trajala tri leta; končno so po tri stoti seji končno podpisali premirje. To vest so z velikim zadovoljstvom sprejeli ljudje ne le na Koreji, kjer je v potokih tekla kri, kjer so cela mesta in vasi do tal porušena, kjer so milijoni moških, žensk in otrok ostali brez strehe nad glavo, izpostavljeni strahotam lakote, bolezni ter udarcem vojaške sile od obeh strani, marveč jo je z veseljem sprejel tudi ves svet.

Premirje na Koreji je zelo važen dogodek. Prekinilo je razdobje vojnega pustošenja na tem izmučenem polotoku in njegovemu prebivalstvu se je s tem približala ureditev glavnih odprtih vprašanj, da bo lahko zdaj spet v miru živelo in delalo, hkrati pa je premirje velika zmaga vsega človeštva.

Naša država je z velikim veseljem sprejela vest o premirju, ki je med drugim tudi novo potrdilo pravilnosti njene politike in dosledne zahteve po prenehanju sovražnosti. Jugoslovanski narodi, tudi sami že več let izpostavljeni agresivnim grožnjam, pozdravljajo premirje z željo in upanjem, da nikjer več ne bo potrebno, da bi si hotel kdo pridobiti takšne krvave izkušnje.

Skupščina okrajnega odbora ljudske tehnike

V torek, dne 28. t. m., je bil v Brežicah občni zbor okrajnega odbora LT. Po živahni in kritični diskusiji lahko sklepamo, da je 28. julij prelomnica v delu LT.

V referatu je tov. Štrukelj prikazal problem imenovane organizacije. Poudaril je, da je treba zainteresirati KZ, ljudske odbore, prosvetne delavce in ostalo prebivalstvo, da bodo nudili vso pomoč tej organizaciji.

Iz poročil sekretarja je razvidno, da so se predsedniki kakor tudi tajniki v tem letu večkrat menjali, kar je vsekakor negativno vplivalo na uspeh. Izvedenih je bilo več akcij za popravilo kmečkega orodja v različnih vaseh.

Od diskutantov se je prvi oglasil tov. delegat iz Bistrice, ki je zastopal tamkajšnje avtomoto društvo. Lepo je opisal razvoj in uspeh njihovega društva v letu 1950. Takrat so izvedli prve dirke, ki so odlično uspele. Na prihodnjih dirkah pa ni bilo zaželenega uspeha, delno zaradi vremenskih neprilik, v glavnem pa zaradi prevzetnosti nekaterih članov. Po izjavi tov. delegata niso nekateri odborniki upoštevali pametnih nasvetov. Skratka, začeli so letati po zraku. Na račun društva so se odpeljali iz Zagreba v Beograd in ponesli darove našemu Maršalu. Za lepo vožnjo so zahtevali dnevnice. Poleg tega so si še nabavili dirkalni avto, katerega pa na naših cestah ne morejo uporabljati v prave namene. In kam jih je tako gospodarjenje privedlo? Izračunali so, da imajo 150.000 din dolga; toda kljub tako poraznemu stanju novi odborniki imenovanega društva ne bodo klonili. Napeli bodo vse sile, da bodo nadaljevali delo, ki so ga pričeli leta 1950. Še bolje pa bi bilo, če bi se združili v klub LT, ki bo mladino vsestransko tehnično izobraževal.

Podoben primer je bil tudi v Kostanjevici. Tam so imeli dve jadralni letali, kateri so pa kmalu uničili.

Marsikje so se društva razformirala. Vprašanje pa je, kje je material, ki so ga ob razpustu še imeli. Da se bo enkrat za vselej stvar razčistila, bo novoizvoljeni odbor določil posebno komisijo, ki bo raziskala vse nepravilnosti, krivce pa predala sodišču.

Da se bodo nekoliko seznanili o elektriki po vaseh, kjer se je priklopitev pred kratkim izvršila, bodo v ta namen organizirana predavanja o elektriki in njeni nevarnosti. Obenem se jim bo tudi praktično prikazalo, kako lahko sami popravijo kuhalnik, električno stikalo in podobno. Razen predavanj bo tudi »Posavski tednik« objavljal poljudne članke o tehniki.

Sklenjeno je bilo tudi, da bo novoizvoljeni odbor obnovil vsa društva in upošteval vse sklepe republiške zveze LT. Pogosto se bodo vršila predavanja in kino predstave na podeželju. Da bi bila čimboljša povezava v okrajnem ljudskem odboru LT, je želja zbora, da se v okviru Sveta za prosveto in kulturo postavi tudi odbor za tehnično kulturo kot sestavni del splošne kulture.

Novoizvoljeni odbor bo napel vse sile, da bodo sklepi, ki so jih sprejeli na skupščini, uresničeni. -š

V Jugoslavijo bo prišel Attlee

3 avgusta letos bo prišel v Jugoslavijo šef britanske laburistične stranke in vodja opozicije v britanskem parlamentu Clement Attlee. V času svojega bivanja v Jugoslaviji bo gost maršala Tita. G. Attlee se bo mudil v Jugoslaviji 20 dni in to nekaj časa v Beogradu, Dubrovniku in na Bledu. Obiskal bo tudi številne organizacije in ustanove.

*

TURČIJA IN GRČIJA PROSITA ZA VAGONE

Uprava turških železnic je nedavno zaprosila direkcijo jugoslovanskih železnic, naj bi ji za potrebe notranjega transporta odstopila 1000 tovornih vagonov. Podobno prošnjo je poslala tudi uprava grških železnic. Kakor je izvedel Jugopres, bodo jugoslovanske državne železnice tem prošnjam ugodile. Jugoslavija je že v začetku letošnjega leta posodila Turčiji 1000 tovornih vagonov.

Ali si že naročil „Posavski tednik“

KMETIJSKI RAZGLEDI

10-letni plan živinoreje okraja Krško

Živinoreja je v našem dosedanjem sistemu naturalnega in bo tudi v bodočem izpopolnjenem sistemu kombiniranega intenzivnega gospodarjenja predstavljala nenadomestljivo kmetijsko panogo.

To velja za vso našo republiko, še bolj pa za naš okraj z ozirom na gospodarske razmere, terenske in klimatske pogoje.

Sadjarstvo-vinogradništvo z živinorejo naj bo glavna smer razvoja kmetijstva pri nas, poljedelstvo pa prilagojeno živinoreji, kot je predvideno v zveznem 10-letnem načrtu z določitvijo našega okraja v II. rajon, ki nosi navedene karakteristike.

Odvisnost ostalih panog od živinoreje v naših pogojih je očitna in primerna: Dobra in številna živina da razen ostalih produktov dosti gnoja, kar ustvarja dobra rodovitna polja, zboljšuje travnike in sadovnjake, ki dajejo zopet dosti pridelkov in krme za rejo številne in kvalitetne živine. Živino moramo nadalje smatrati za poljedelski stroj, ki predeluje za človeka neužitne, lahko pokvarljive in za transport neprimerne rastlinske pridelke v lahko pokretno blago večje vrednosti.

Predvideti razvoj živinoreje v našem okraju za določeno razdobje s takega gledišča, pomeni temeljito analizirati dosedanje stanje živinoreje, nato pa na osnovi takšne analize in pravilne presoje pogojev in realnih možnosti za povzdigo te panoge izdelati temeljit načrt.

Kakor ostale panoge nosi tudi živinoreja pri nas pečat zaostale primitivne kmetijske proizvodnje. Prevladuje stihijska produkcija, brez smotra in orientacije na potrebe in tržišča, brez koriščenja sodobne živinorejske znanosti, po stari navadi, neupoštevajoč gospodarsko-ekonomske činitelje in poglede.

Poglejmo stanje živine po številu.

Z ozirom na razpoložljive poljedelske površine, je številčno stanje živine doseglo dozdevno približno maksimalno razmerje za kombinirani način gospodarjenja. Tako imamo cca 37 tisoč hektarov kmetijskih površin, vštevši reducirane pašnike, živine pa imamo preračunano na enoto odrasle živine cca 35.000 glav, in sicer: 24.000 govedi, 400 konj, 25.000 svinj in 90.000 perutnine.

Če pa pogledamo na prehranjenost in kondicijo živine, ugotavljamo, da je z ozirom na količino pridelane krme na teh površinah število živine že preveliko, ker primanjkuje krme, torej ne izkoriščamo zaradi zaostalosti kapacitet poljedelskih površin. Tako trpi nujno kvaliteta in proizvodnost živine.

Notranja struktura goveje črede prikazuje dozdevno intenzivnost živinoreje, tako dosegajo plodkinje 58 odst. od skupnega števila goveda. Na takšno razmerje vpliva velika večina malih gospodarstev, katerih mnoga nimajo površin niti za eno kravo, ki jo pa le nekako preživijo, ponekod celo po dve. Ne manjka pa tudi nekmetov, ki redijo krave.

4000 konj je preveč za naš okraj. Konj, če ne dela 200 dni v letu, obremenjuje gospodarstvo. S 3000 konji bi danes lahko prebili, medtem ko višek konj občutno obremenjuje že tako pičel fond krme. Iz dneva v dan povečavamo traktorski park, število konj pa ne pada. Konjereja je v okraju močno usidrana, čeprav nimamo zanjo izrednih pogojev. Vsak hoče pač sam vzrejati žrebe, ne manjka pa tudi preponosnih nazadnjakov, ki jim kmetije propadajo, v hlevu pa jim stojijo lepi, rejeni konji v brezdelju, medtem ko mu je lahko govedo v sramoto. Pocenitev mehanizacije bo tu storila svoje, konjerejo v potrebnem obsegu pa moramo urediti s smotrno selekcijo.

25.000 prašičev je zelo nizko število, ki ga pa ne bomo mogli povečati, preden ne bomo na njivah povečali donosov. Plemensko rejo, ki je ponekod ukoreninjena, moramo čim bolj razširiti, običajno rejo za lastne potrebe pa usmerjati v produkcijo za trg.

Perutninarstvo je zelo zaostalo. Perutnino gojimo na posestvih kot nujen privesek (gospodinjam v nadlego), ne pa kot donosno panogo. Od vseh domačih živali je perutnina najproduktivnejša, najhitreje povečava svojo težo. Posebno se odlikujejo race, ki so v pogledu hrane najmanj izbirčne. Ob rekah in potokih imamo zanje idealne pogoje.

Kakovost naše živine in njena proizvodnost je danes najbolj pereč problem. Brez pretiravanja drži, da ne izkoristimo na splošno več kot 60 odst. proizvodnih lastnosti, v glavnem zaradi pomanjkljive prehrane. Tako je pri nas razmerje med vzdrževalno in produkcijsko krmo 1:0,5, kar pomeni, da porabi živina enkrat več krme za vzdrževanje kot za produkcijo. Zavedati se moramo, da je vzdrževalna krma neproduktivna ter obremenjuje stroške proizvodnje. Zato moramo porabo vzdrževalne krme nasproti produkcijski znižati, ali obratno, povečati produkcijo nasproti vzdrževalni. V naprednih državah dosegajo v tem pogledu razmerje 1:1,5; čim večji je delež produkcijske krme, tem večja je tudi produkcija in tem manj je enota produkta obremenjena s stroški neproduktivne vzdrževalne krme. Zato ni čudno, če znaša povprečna mlečnost (letno) na kravo v Švici 3000 litrov mleka, v Danski čez 4000 l, pri nas pa komaj 1200 l.

Kmetijstvo na okrajni razstavi v Krškem

bo prikazano v luči 10-letnega plana za pospeševanje kmetijstva. Za vsako kmetijsko panogo posebej bo nazorno prikazano stanje in vzroki takemu stanju, nato pogoji in možnosti za razvoj in končno načrt, po katerem bomo prešli iz zaostalega kmetovanja k naprednemu gospodarjenju. Tukaj bomo videli v primerjavi, kako ne smemo in kako naj pravilno obdelujemo polja, gojimo kulture, negujemo in vzrejamo živino, oskrbujemo in obnavljamo sadovnjake in vinograde. Prikazani bodo zanikrni sadovnjaki na sadnih plantažah, primitivno orodje ob najsodobnejših kmetijskih strojih. Razstavljena bodo vsa reprodukcijska sredstva, škropiva, umetna gnojila in ostala zaščitna sredstva, brez katerih si ne moremo zamisliti sodobne kmetijske tehnike. Podana bo tudi funkcija zadružništva in organizacija kmetijske pospeševalne službe z vsemi pripomočki in opremo.

Za najavljene skupinske obiske zadružnikov bodo predvajani kmetijski poučni filmi s tolmačenjem razstave.

Na dan otvoritve, 15. avgusta 1953, bo na krškem sejmišču dopoldne velika živinorejska razstava z nagrajevanjem. Razstavljeno bo najboljše govedo in kmečki delovni konji iz vsega okraja, za rejce najboljših živali so pa predvidene lepe nagrade. Isti dan popoldne bodo na stadionu Matije Gubca tradicionalne konjske dirke, pred temi pa revija najboljših razstavljenih krav in konj.

Vsakemu obiskovalcu bo obisk razstave v veliko korist in pobudo za nadaljnje delo, ker bo dobil na razstavi pojasnilo za marsikatero nejasnost ali vprašanje, pa tudi širši vpogled v perspektivo razvoja našega kmetijstva.

Kmetje, zadružniki, oglejte si okrajno gospodarsko razstavo v Krškem, ki bo odprta od 15. do 24. avgusta.

Novice in dopisi iz naših krajev

IZ BREŽIC

Smrte žrtve Krke in Save. Letos se je pričela kopalna sezona razmeroma pozno. Zato je število kopalcev na Krki izredno veliko. Domačinom se ob nedeljah pridružujejo še stotine Zagrebčanov, ki imajo po uvedbi novega večernega vlaka lepo zvezo za povratek domov. Kakor po osvoboditvi menda še ni bilo leta brez smrtnih žrtev iz vrst kopalcev, tako smo žal tudi letos zabeležili že prve dni kopanja več smrtnih nesreč. Prvi je utonil 19-letni poljedelec Jože Benkovič iz Trnja pri Brežicah, druga pa 23-letna državna uslužbenka Cveta Kegljevič iz Zagreba. Oba sta postala žrtev Krke. V Savi pa je utonil tik Čateža 70-letni kmet Franc Gerželj iz Gornjega Gabra pri Poljčanah, ki je bil na obisku pri svojcih. Ribiči pripovedujejo tudi, da so videli preteklo nedeljo zvečer v mraku, kako je Sava nesla mimo Vrbinske vasi truplo utopljenca.

Popravljena glavna cesta. Pretekli teden so Brežičani zadovoljno opazovali, kako so delavci Podjetja Slovenija-ceste v celoti pokrili glavno cesto od kolodvora do savskega mostu z novo plastjo potrebne prevleke. Delo je bilo opravljeno v štirih dneh in pol v očividno zadovoljstvo vseh. Če bi bilo dalo podjetje, lani take mehanične pripomočke, bi se bilo delo zavleklo za več mesecev in najbrž tudi ne bi prišlo do spora med podjetjem in investitorjem in do celo leto trajajoče nejevolje Brežičanov.

Znameniti brežiški most, ki meri od levega brega Save do desnega brega Krke nič manj ko 520 metrov in ki je preko obeh rek iz železa, med rekama preko vrbine pa iz betona, je bil zadnja leta neprestano predmet kritike na zborih volivcev in občinskih sejah, tako je že bil potreben nujnih popravil. Zato so merodajni organi lani dosegli, da je bila zravnana železna ograja, ki je bila na mnogih mestih zaradi nepazljivosti šoferjev pretrgana in je ponekod po nekaj metrov sploh manjkala, tako da je bila hoja pešcem že življenjsko nevarna. Letos pa se ravnokar dovršuje celotno pleskanje železnih delov obeh mostov, ki nam bosta tako še dolga leta v ponos in arhitektonski okras ter veliko značilnost Brežic. Docela pa bo popolno naše veselje šele takrat, ko bo končan »spor o pristojnosti« zaradi nujno potrebnega temeljitega popravila kratkih stopnic z betonskega mostu v vrbino in ko bo zabitih tistih nekaj desk in pritrjena malenkostna ograja, ki sedaj manjka. Kljub festivalu, ki je bil pred kratkim v Brežicah in kljub tisočem domačih in tujih kopalcev, ki morajo po teh stopnicah dan za dnem, stopnišče in ograja še vedno nista popravljena. Za prvo silo je dal zabiti nekaj desk zasebnik, ko je zvedel, da je zdrknilo v odprtino neko dekletce, ki se je šele z rokami ujelo.

KRONIKA NESREČ

Francu Zidarju, 60-letnemu upokojencu z Velikega kamna, je padel hlod na nogo in mu jo hudo poškodoval.

Milka Krošelj, 35-letna kmetica iz Kapel, je padla s kolesa in si pretresla možgane.

Janezu Barbiču, 57-letnemu kmetu iz Hrastja, je krava stopila na nogo in mu jo zlomila.

Ana Bratanič, 50-letna delavka iz Bukoška, je padla s kolesa, pri čemer je dobila več hudih poškodb.

Štefan Praznik, kovač iz Kostanjevice, se je peljal s kolesom in se je zaletel vanj motociklist. Praznik je bil nevarno poškodovan.

Francetu Mešičku, 50-letnemu delavcu v kamnolomu, je padel kamen na glavo in ga težko poškodoval.

Alojzijo Štancer, onemoglo iz Doma onemoglih na Impolci, je zaradi njene naglušnosti povozil avto. Pobrali so jo nezavestno.

Vsi so bili prepeljani v brežiško bolnišnico.

Na Ložcah in v Telčah se je zasvetilo . .

Na Dan vstaje, dne 22. aprila, so se pričeli na Ložcah pod vrhom Bohorja zbirati stari znanci — borci in aktivisti iz NOB. Že v zgodnjih jutranjih urah so prihajali od vseh strani. Godba iz Senovega, prav ista, ki je za časa borbe igrala partizanske koračnice po teh krajih, je kmalu spravila mlado in staro v prijetno razpoloženje. Med drugimi sta se zbora nekdanjih borcev in aktivistov udeležila tudi takratna člana okrožnega komiteja ZKS in okrožnega odbora OF za Kozjansko tov. Miha Berčič Maks in tov. Franc Černe-Klemen.

Slavje je bilo predvsem pomembno zaradi tega, ker je na Ložcah ta dan zagorela električna luč. Z marljivim delom so vaščani uresničili svoje davne sanje. Marsikje v dolini, prav ob električnih vodih, še brlijo petrolejke, na Bohorju pa se bleščijo žarnice.

Predsednik občinskega ljudskega odbora Senovo, tov. Karel Šterban, je v svojih besedah orisal pomen borbe, v kateri so ljudje teh krajev vneto sodelovali, prav o tem pa sta govorila tudi tov. Berčič in Černe, ki sta se spominjala nekdanjih dni, zvestobe Loščanov ter vsega, kar veže na ta predel naše zemlje mnogo borcev iz najrazličnejših enot naše armade. Ko so luči zagorele, je na obrazih kremenitih Loščanov zasijalo veselje, ki ga pač ni mogoče opisati.

Na Telčah . . .

Telče so vas, ki leži v hribih. Med okupacijo je vas mnogo trpela, še danes so vidni sledovi teh težkih časov. In prav v tej odročni vasi so vaščani še pred leti začeli zbirati sredstva za napeljavo elektrike. Kraji so pasivni, zato je ta akcija bila še večjega pomena. Po nekaj letih pa se jim je želja izpolnila. V nedeljo, 26. julija, so priključili električno napeljavo v Telčah.

V poznem mraku so se pričeli zbirati vaščani. V hišah je bilo vse praznično. »Že ves dan letajo ljudje od hiše do hiše in ne govore drugega kakor o luči,« je dejal tov. Ciril Muc, ki ima mnogo zaslug, da elektrifikacija Telč ni ostala samo neizpolnjena želja.

Luč je zagorela. Tov. Muc je v kratkem nagovoru pozdravil vse, ki so prišli od blizu in daleč ter je povedal, koliko truda je stala ta velika delovna zmaga. In prav zaradi tolikih naporov je ta zmaga še bolj pomembna, ker kaže pot, po kateri naj gredo tudi prebivalci sosednjih vasi, da bo luč zasvetila po vseh vaseh te okolice. V imenu okrajnega odbora SZDL Krško je prebivalstvo pozdravil tov. Lojze Jazbec ter mu čestital k velikemu uspehu.

Priprave za proslavo na Planini so v polnem teku

Naši Planinci in okoliški vaščani se z vso resnostjo pripravljajo za dan proslave, ki je v zvezi z odkritjem spomenika padlim žrtvam.

Pota, ki vodijo iz Šutne proti Planini so v treh smereh popravljena. Potrebno je le še nekaj sto metrov preko Gradiščeka in Šutenskega vrha dogotoviti, pa bo to pomembno delo končano in želje naših gorjanskih vasic izpolnjene.

V tem tednu bodo začeli z asanacijo vodnjaka, tako da bo tudi Planina z zdravo in pitno vodo preskrbljena. Spomenik bo postavljen na lepi tratici sredi vasi. Pripravlja se material, ki je potreben za ureditev prostora, medtem ko je sam spomenik že gotov.

Pri pripravah za proslavo na Planini lahko rečemo, da sodelujejo vsi delovni ljudje našega okraja s prostovoljnimi prispevki. Zato naprošamo vse krajevne organizacije ZB, kakor tudi druge množične organizacije, ki so prejele bloke za razprodajo, da se potrudijo jih čimprej vnovčiti ter nam obračun poslati najkasneje do 10. avgusta 1953.

V slovo

Danes se videmski in krški kopalci poslavljajo od umazane Save, ki jim je nudila prijetno kupanje. Celulozarji so poleg tovarne postavili velik olimpijski bazen, ki bo na razpolago vsem, ki se želijo osvežiti v čisti vodi. Pravijo, kar seveda tudi drži, da se bomo lahko letos kopali zastonj, ker še ni kabin. Veseli smo, da tako skrbijo tudi za tiste, ki sovražijo umazano Savo. Otvoritve bazena letos ne bo, a kljub temu se bodo lahko v nedeljo po vrnitvi iz Kostanjevice prijetno osvežili v novem bazenu. -š

Z BIZELJSKEGA

Dne 28. julija se je na pobudo članov sindikalne podr. kmečkih delavcev in uslužbencev KZ Bizeljsko vršil v Zadružnem domu sindikalni sestanek, na katerega je bil povabljen tudi direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Krško tov. Jože Puhar.

Uvodoma je tov. Jože Puhar poudaril, da današnji zavodi za socialno zavarovanje niso več nekdanji aparat ozkih krogov, pač pa so last samih zavarovancev kakor v podjetjih, kjer je po volitvah v DS in UO podjetja in tovarne začelo upravljati delavstvo samo. Tudi današnji zavodi so osnovani na sličnih in njim zelo sorodnih metodah, saj so postali zavodi in sredstva, s katerimi zavod razpolaga, last zavarovancev samih, kar je bilo izvršeno preteklo leto ob izvolitvi delegatov v okrajno skupščino, iz katere smo si sami izvolili Izvršilni odbor, kateremu bomo zaupali vodstvo tako važne družbene ustanove. Dalje je tov. Puhar pojasnil članom omenjenega sindikata pravice in dolžnosti zavarovancev in delodajalcev, člene o pokojninah in invalidninah; prav tako pa se je dotaknil vprašanja nove uredbe o spremembi dajatev socialnega zavarovanja za otroški dodatek.

Tov. Puhar pa je zavarovancem ozir. članom sindikata tudi pojasnil, da ni minilo niti mesec dni, odkar se je vršila okrajna skupščina zavoda ter jim je tudi v kratkih obrisih povedal zaključke skupščine ter nakazal probleme, s katerimi se vsak dan bori zavod. Tak pereč problem je med drugimi tudi dostavljanje dokumentov za izdajo delavskih knjižic. Dogodi se večkrat, da podjetja dostavljajo Posredovalnici za delo pri OLO zelo slabo izpolnjene dokumente. To otežkoča delo komisije za izdajo novih delovnih knjižic. Dalje je poudaril, da naš zavod stoji predvsem pred težkim finančnim problemom, katerega rešuje na sejah Izvršilni odbor z različnimi ukrepi, seveda pa le-ti ne gredo na škodo zavarovancev.

Lavrenčič Olaf:

Krško in Krško polje v luči zgodovine

Obzidje je imelo 3 stolpe, od katerih sta dva bila kot ječe za meščane, a v enem, ki je bil brez strehe, so zapirali čarovnice. Sežigali so jih ob potoku Žlapovec, ki se pri stadionu Matije Gubca izliva v Savo. Drugo izročilo pa pravi, da so jih tudi zažigali na prostoru ob cesti, ki pelje v Krško, približno 200 m od mosta na levo, nasproti transformatorske postaje. Procesi proti čarovnicam so mesto stali mnogo denarja, tako da se je mestna blagajna kaj kmalu izpraznila. Morali so zaprositi kranjskega vicedoma v Ljubljani za pomoč, a so dobili odgovor, naj ustavijo procese proti čarovnicam.

Z razvojem mesta se je širilo tudi obrtništvo, ki se je združevalo v cehe kot v ostalih zapadnoevropskih deželah. Najmočnejši cehi v Krškem so bili: usnjarski, čevljarski in krojaški ceh. Insignije in pisma so ohranjena do danes in shranjena v ljubljanskem muzeju.

Od nekdanjih mestnih pravic so si Krčani obdržali pravico ribolova v Savi in pobiranja suhljadi in grabljenja listja v gozdovih. Vsakih 7 let so pa proslavljali praznik, ob katerem so se spominjali na čase, ko so imeli večje pravice. Ob tej priložnosti se je zbralo vse mesto z mestnim sodnikom na čelu in obšlo vse mestne mejnike. Nato so odšli v graščino, kjer jih je grof po nepisanem pravilu moral pogostiti, nakar so se vrnili v mesto. Ustavili so se pri brodu, kjer je največji meščan moral zabresti do pasu v Savo in trikrat udariti s palico po vodi kot znak, da jim je ostal edino še ribolov v Savi. Pri tem je moral izreči: »Ribce bomo pa le še fongal«.

Štiriletna francoska okupacija ni prizadela Krčanom posebnih preglavic. Sava je bila meja med Ilirijo in Avstrijo. Iz teh časov je ohranjena zgodba, ki se je baje resnično dogodila. Francozi so hoteli ponoči priti v Rako. Mahnili so jo kar peš čez Trško goro po bližnjici. Zašli so in morali so si dobiti vodiča. Naleteli so na čevljarja Balanta in ga prisilili, da jih popelje na Rako. On se je protivil, a to mu ni nič pomagalo. Moral je iti. Seboj je še vzel trske, da je Francozom svetil. Bili so že prav daleč, noč je bila temna, kar zagleda Balant pred seboj mlako. Gorečo trsko vrže v vodo ter pobegne. Francozi so za njim kričali, a on je pa bežal nazaj proti domu in bil vesel, da je odnesel zdravo kožo. Francozi so pa verjetno do jutra tavali po gozdovih in kleli Balanta.

V kroniki zasledimo, da je v letih 1814 do 1816 bila silno slaba letina in pojavljala se je lakota. Leta 1824 je Sava prestopila bregove in naredila precej škode Krčanom in okoliškim vasem. Leta 1826 so se pa po naših krajih klatili roparji in bili strah in trepet ljudem. To so bili Uskoki, ki so plenili graščake in bogate kmete. Ob nekem napadu na Veliko vas so poslali v Krško sla z naročilom, da jim mesto pripravi bogato večerjo. Nad mesto je legel silen preplah in strah. Bili so pripravljeni že na najhujše in z velikim strahom pričakovali večera a Uskokov ni bilo od nikoder. Verjetno so jih hoteli samo prestrašiti. Leta 1840 je bil hud potres, ki je naredil precej škode, razdejal nekaj hiš, toda človeških žrtev ni bilo. V splošnem pa je mesto in okolica mirno in spokojno živelo svoje vsakdanje življenje dalje. Leta 1848 je šlo mimo mesta brez kakšnih večjih izgredov. Sicer so dali duška k sprejeti ustavi z obhodom po mestu, a bili so kaj kmalu razočarani, ker gesla francoske revolucije so ostala pač samo gesla, ki so bila zelo daleč od stvarnosti. Svoboda, enakost, bratstvo je veljalo samo za velikaše, a kmet je moral ravno tako garati in dajati sedmino.

Zaradi brzega toka Save in njene precej globoke struge se je začelo razvijati splavarstvo. Prihajali so splavi iz Savinjske doline in dovažali les za potrebe Krškega in okolice, a mnogo so ga zvozili tudi naprej na Hrvaško. Pristajali so pod današnjo restavracijo »Triglav«. Velikokrat je bilo čez 20 splavov v pristanu; takrat se je enolično življenje spremenilo, kajti običajno so prihajali ob večjih sejmih in takrat se je trgovalo na debelo. Prerekanja je bilo dovolj, kajti splavarji so bili robati. Krčani pa dobrodušni

(Nadaljevanje sledi)

Zakaj so cene na trgu v Krškem najvišje?

Že dolgo se ljudje sprašujejo, zakaj je v Krškem na tržnici vse najdražje. To lahko vsak ve, ki kupuje na tukajšnjem trgu, še najbolj pa oni, ki potujejo v Zagreb ali Ljubljano, in da je v Brežicah vse cenejše, celo zelje. Zakaj?

Ali bi se ne dalo nekako urediti, da bi bile cene tudi na krškem trgu zmerne. Ali nima tržno nadzorstvo pri tem nič opravka, ali se lahko prodaja, kakor se hoče?

Nujno je tudi, da se na trgu prepove prodajanje sadja in drugega na litre; to je nepravilno in je povsod odpravljeno. Mogoče se bo v kratkem prodajalo mleko na kilograme?

Prizadevamo si tudi, da se zgradi nova tržnica. Načrti so gotovi, do takrat bi pa bilo umestno in potrebno, urediti še staro, ki jo uporabljamo. Potrebno bi bilo jo posuti s peskom, redno čistiti in tudi mize bi bilo treba večkrat poribati, saj se prodajajo na njih prehrambeni predmeti.

Prodajanja sadja na drugih mestih, kakor n. pr. pri mostu in drugje naj se prepove, in to iz higieničnih razlogov.

Da ni samo na trgu najdraže, se lahko vsakdo prepriča še v prodajalni KZ v Krškem. Tudi tukaj bi lahko bile cene zmerne.

Poslovanje te poslovalnice dosega ravno nasprotni učinek od svojega namena, t. j. znižanje cen kmetijskim pridelkom. So primeri, ko privatni pridelovalci prodajajo svoje pridelke direktno potrošnikom po relativno primernih cenah vse dotlej, dokler ne stopi v akcijo ta poslovalnica KZ, katera dvigne cene za 5 do 10 din pri kg.

Še večja nepravilnost pa se pokaže v zimskih mesecih, ko je povpraševanje po sveži zelenjavi zelo veliko, ni pa dovolj domačega pridelka. Takrat kupuje poslovalnica na zagrebškem trgu in prodaja to zelenjavo tukaj znatno draže.

V Krškem je potrebna ustanovitev tujskega prometnega društva

Pri Rozaliji pod Trško goro je Tujsko prometno društvo prejšnje čase lepo uredilo cesto in postavilo klopi. Pri cerkvici so bile klopi in mize, kjer je marsikdo s tega mesta užival krasen razgled v bližnjo okolico na krško polje, na Videm in dalje proti Brežicam. Sedaj ni klopi in ne miz, razgled je oviran z visoko zaraščenim drevjem, ki bi se dalo posekati in razredčiti, da bi bil možen razgled. Namestiti bi bilo treba vsaj dve klopi; izletniki bi bili tega zelo veseli, pa tudi domačini, ki kaj radi hodijo na to prijetno točko, bi pozdravili to ureditev.

Od tod pelje pot v Trško goro, pa je nujno potrebna popravila. Vodo, ki ruši cesto ob nalivih, bi bilo treba speljati drugam, obsekati je treba grmovje in trnje, ki ovira reden prehod. Tudi druga pota kličejo po popravilu, saj ima občina dva cestarja.

Na poti k Rozaliji je že lep kup gnoja; najbrž si misli bližnji sosed urediti gnojno jamo. Ali je umestno, da se ta gnoj zlaga ob taki poti?

Poglejmo še k studencu Rozalije, kjer je mrzla pitna voda. Tudi tam je bila klopca, sedaj je ni več, pač pa vidiš perice, ki perejo perilo, drugi zopet solato itd.

Ali ni več v veljavi odredba mestne občine o prepovedi pranja ob vodnjakih? Kdo to kontrolira?

Kdaj bo red na leskovskem gradu?

Pred kratkim je bila na gradu komisija za zaščito zgodovinskih spomenikov. V upravi KDZ Leskovec je komisija izrazila željo, naj pazijo na grad in park, ker je zgodovinskega pomena.

Žal pa besede ne zaležejo... 24. julija je bilo eno izmed dragocenih dreves v parku zelo poškodovano. Zlikovci so ga olupili in mu napravili pol metra širok pas. Drevo se bo zaradi tega posušilo. Kdo je temu kriv? Morda KDZ? Ne, krivi so nekateri otroci, katerih starši stanujejo v gradu. Niso napravili le tu škode. V tem letu so celo poruvali 25 hruškinih sadik, katere so preprodajali ali pa kar pustili ob nasadih. Lotili so se tudi buldožerja, ki so mu pobrali več delov. Ali tega ne bo konec?

Starši, zavedajte se, da iz malega pride veliko! Pazite sedaj na svoje otroke, ker pozneje bo prepozno!

Pogled na sam grad je še bolj žalosten. Ali se res ne da dvorišče vsaj za silo urediti? Vse leži navzkriž. Še slabša so stopnišča. Le malo dobre volje bi bilo treba, pa bi bil grad tak, kakršen bi moral biti. Upam, da bo zadruga poskrbela za red, da bo odslej vsak obiskovalec odnesel najlepše vtise.

V SOBOTO BO V MEDVODAH ZAČEL OBRATOVATI PRVI AGREGAT

1. avgusta bo na hidrocentrali v Medvodah stekel prvi agregat. Turbina z 12.650 KM je izdelek delovnega kolektiva Litostroja, generator pa kolektiva tovarne Rade Končar. Razne električne naprave in opremo so dobavile tovarne Elka in Munja iz Zagreba in Iskra iz Kranja.

*

POHITITE

z vpisom v članstvo Prešernove družbe, da ne boste ostali v jeseni brez njenih knjig. Člane sprejemajo poleg povrjenikov tudi

vse knjigarne do 5. avgusta t. l.

Kasnejše vpise bomo zaradi določene naklade le težko upoštevali.

Glavni odbor
Prešernove družbe

NEKAJ PRAKTIČNIH NASVETOV

Poleti se mnoga živila kaj hitro pokvarijo. Predvsem so izpostavljena kvarnim vplivom vsa živila, ki vsebujejo beljakovine. Prinašamo nekaj nasvetov, kako je treba taka živila hraniti.

Sir zavijemo v platneno krpo, namočeno v slani vodi, ali ga potopimo v posodo s posnetim mlekom.

Meso in razne vrste klobas namažemo s kisom ali limonadnim sokom. S tem zadržujemo razpadanje za nekaj časa, ogiblje pa se tudi mrčes

Opozorilo

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Krškem bo v kratkem sklenil pogodbo z zdravnikom specialistom za očesne bolezni s tov. dr. Šrenger Željkom iz Zagreba, da bo vršil dvakrat mesečno specialne preglede zavarovancev, kakor tudi zasebnih pacientov. Okulist bo vršil ordinacijo redno vsak prvi in vsak tretji torek v mesecu od 14. do 20. ure v Splošni ambulanti v Krškem (bivša bolnica). Prva ordinacija bo dne 18. 8. 1953 (tretji torek v mesecu), naslednja ordinacija pa bo dne 1. 9. 1953 (prvi torek v mesecu) itd.

Naročamo vsem ambulantam in zdravnikom, da od prejema tega obvestila dalje ne pošiljajo več zavarovancev na okulistične preglede v Ljubljano in v Celje razen v nujnih primerih, temveč jih napotijo na preglede k pogodbenemu zdravniku.

Obenem prosimo tudi ambulante, da takoj javijo tukajšnjemu zavodu povprečno število bolnikov, ki bi prišli v poštev za preglede pri pogodbenem zdravniku okulistu. Predvsem je treba pri tem računati na tiste paciente, ki se pošiljajo na preglede zaradi nabave očal in zaradi zastarelih — kroničnih očesnih bolezni. Jasno je, da razne očesne poškodbe tu ne pridejo v poštev, ker je odrediti takojšnje zdravljenje in ni mogoče čakati ordinacije pogodbenega zdravnika.

ŠPORT

Lep uspeh „Partizana" Krško na nogometnem turnirju v Rogaški Slatini

V nedeljo, dne 19. julija, ob odkritju spomenika Borisu Kidriču v Rogaški Slatini je bil popoldne odigran pokalni nogometni brzoturnir, katerega se je udeležilo tudi moštvo TVD Partizan Krško poleg še 9 udeležencev: Železničar-Maribor, Ljutomer, Kovinar-Štore, Rudar-Velenje, Bratstvo-Hrastnik, Kladivar-Celje, Železničar-Celje, Konjice, Rogaška Slatina komb. Rogatec.

Žreb je določil Krškemu močno moštvo Kovinarja iz Štor — člana II. slovenske lige.

Po začetni nervozni igri se je razvila borba za zmago. Krško je ostro napadlo in zabilo tudi gol, ki ga sodnik ni priznal zaradi »offside«. Tekma je postajala zelo živahna, vsak se je zavedal, da ima za nasprotnika dobro vigrano moštvo in je dal vse od sebe ter se boril za vsako žogo. Iz nevarnega napada se je rodil uspeh 1:0 za Krško, iz gneče pred našimi vrati je obramba bila prisiljena dati lasten gol.

Kovinar je igral na zmago ter navalil na vrata, od koder je v drugem polčasu padel še drugi lasten gol. Manjkala je še ena minuta do konca tekme, ko je Jožko podal žogo na desno krilo, kjer jo je v zaletu ujel Tonček, in silovito streljana bomba je šla tik pod prečko v gol. S tem je bil rezultat izenačen in sodnik je odžvižgal konec. Propozicije so predvidevale, da se streljajo po 5 enajstmetrovk na vsaki strani, da se določi zmagovalec. Nasprotnik je zabil 4 in Krško prav tako 4, potrebna je bila še ena, Žičkar je strel obdržal, Jožko pa je odločil rezultat na 7:6 za Krško. Tako se je plasiralo moštvo v polfinale z mariborskim Železničarjem, ki pa ni bil odigran zaradi naliva. Tudi nadaljevanja tekem ni bilo. Prireditelj bo petim zmagovalcem podaril spominska darila.

Ostali rezultati so bili:
Železničar (Mrb):Ljutomer 6:2
Rogaška Slatina:Hrastnik 4:1
Kladivar.Velenje 3:1
Konjice:Železničar Celje 5:3

V moštvu Rogaške Slatine je igral za branilca član Partizana, Beograd, igralec državne reprezentance, ki je sedaj tam na dopustu.

Preteklo nedeljo je gostovalo moštvo Krško v Novem mestu, kjer je odigralo revanžno tekmo z istoimenskim moštvom.

KOZJE—PODSREDA 8:1

V nedeljo sta se v prijateljski tekmi srečala nogometno društvo Kozje in Podsreda. Kozje je pokazalo znatno boljše moštvo in doseglo visoko zmago 8:1, ki bi lahko bila še večja, če ne bi Kozjani tolikokrat zadeli v prečko. Pripominjam, da je bila tekma izredno lepa z obeh strani ter v pravem športnem duhu. Takih tekem si želimo še več.

Da ne pozabimo na gradnjo Obrtniškega doma v Ljubljani

K zamislij za napredek obrtništva, ki jo je zasnovala obrtna zbornica LRS v Ljubljani, se je pridružila tudi okrajna obrtna zbornica v Krškem s tem, da zbira prispevke za gradnjo obrtniškega doma v Ljubljani.

Pred nekaj mesecij so obrtniki za sektor Sevnica organizirali primerno prireditev in čisti dobiček odvedli v ta namen.

Za sektor Krško in okolico je organizirala obrtna zbornica s prireditvenim odborom dne 12. julija 1953 obrtniško prireditev s srečolovom v Leskovcu pri Krškem. Prireditev, katere čisti dobiček je namenjen za gradnjo obrtniškega doma v Ljubljani, je docela uspela. Zatorej čutimo prijetno dolžnost, da se zahvalimo prav vsem obrtnikom, ki so materialno prispevali, ter sodelavcem bodisi pri prireditvi sami kakor tudi pri zbiranju dobitkov. Predvsem se zahvaljujemo tistim sodelavcem, ki niso iz vrst obrtništva, pa so se le pozivu odzvali in tudi svoje delo v redu izvršili.

Obsojanja vredni so pa tisti obrtniki, ki so se sicer zamislili odzvali ter tudi prevzeli dolžnosti, niso jih pa izpolnili, ostali pa celo odklonili vsako sodelovanje.

Ker imamo že dalj časa prijateljske stike s predstavniki ljudske oblasti in zastopniki obrtne komore v Samoboru, smo ob tej priliki tudi te povabili v Krško, da so predstavniki ljudske oblasti izmenjali svoje odnošaje kakor tudi svoja gledišča glede gospodarske in obrtniške politike, ki jo bosta oba okraja skušala na osnovi izmenjanih izkušenj v bodoče še bolj sprovajati v obrtniškem življenju.

Priporočamo tovrstno prireditev tudi tov. v Brežicah in okolici, da ne zaostajajo v tej zamisli, ker je to le njim v korist v splošnem ekonomskem pogledu kakor tudi v političnem napredku za bodočnost obrtniškega kadra.

Obrtna zbornica Krško

*

PREČITAJ IN POMISLI!

Le kratek čas je še do 9. avgusta 1953, ko bo žrebanje srečk srečolova Rdečega križa okraja Krško! — Pripravljeni so lepi dobitki: radijski aparat, kuhinjska oprema, 6 m sukna za obleke, 5 prm suhih drv, 2 toni premoga, 100-litrski hrastov sod, 200 kom. strešne opeke, dežni plašč, vetrni jopič, večkrat po 3 m sukna, večkrat po 4 m blaga za ženske obleke, več moških srajc, več garnitur ženskega perila, več parov moških in ženskih čevljev, večkrat po 2 prm drv, razna posoda itd.

Ne zamudite priložnosti, da poizkusite svojo srečo! Srečke so po 20 din in se prodajajo v vseh večjih krajih v vseh občinah našega okraja. Prodaja bo zaključena 4. avgusta, zato pohitite z nakupom! Če kupujete srečke, koristite Rdečemu križu in sami sebi! Izžrebane številke srečk bomo objavili v »Posavskem tedniku« dne 15. avgusta t. l.

Okrajni odbor RK Krško

Pepče pripoveduje...

Ta teden sem neki večer prišel truden domov, se udobno ulegel na divan in odprl radio. Slučaj je nanesel, da je ravno oddajala Moskva, ker so bile prečitane brzojavke, ki sta jih poslala Malenkov in Molotov Kitajcem in Severnim Korejcem, v katerih čestitajo k odličnemu uspehu in zmagi, ki so jo dosegli branilci miru s podpisom premirja na Koreji. Začel sem se na ves glas krohotati, tako da me je od smeha skoraj zvijalo. Vsa preplašena prihiti Kunigundica in me začudeno vpraša: »Kaj se je vendar zgodilo?« Smejoč ji odgovorim: »Pomisli, draga Kunigundica, po navodilih kremeljskih oblastnežev so severni Korejci in pozneje tudi kitajski prostovoljci začeli borbo za Južno Korejo. Verjetno je sovjetska imperialistična politika s to vojno hotela preizkusiti trdnost Zveze narodov. V teh treh letih vojne na Koreji je milijone Korejcev ostalo brez strehe nad glavo, goli in bosi, lačni sredi zime in poletij, pregnani iz domov, katere je vojna porušila, da ne govorim o sto tisočih Korejcih, ki so jih »osvobodili« z morilnim orožjem — in sedaj, čestitajo k temu uspešnemu in temeljitemu uničenju korejskega prebivalstva in zemlje!«

Ko sem se zadnjič vračal domov, me na poti ustavi skupina ciganov in radovedno sprašuje, kam so v Brestanici zakopali 51 kg pokvarjenega prekajenega svinjskega mesa. Začudeno sem jih pogledal in jim nisem mogel verjeti, da se je to meso res pokvarilo, ker nisem o tem ničesar slišal. Če pa kdo kaj ve, kam so meso zakopali, naj mi prosim sporoči, da bom obvestil tisto cigansko družino.

Sedaj pa prosim, da mi pomagate rešiti sledečo uganko: ekonom dobi za krmljenje krav 500 kg otrobov, porabljene otrobe dnevno izknjiži. Ob inventuri je bilo ugotovljeno, da je 800 kg otrobov izknjiženih, a v zalogi je še vedno ostalo 250 kg. Rešitev uganke pošljite na uredništvo Posavskega tednika za Pepčka. Kdor bo uganko pravilno rešil in nakazal način, kako je možna taka uporaba otrobov, bo dobil primerno nagrado.

Pozdravlja Vas
Pepče.

POZIVAMO

občinske odbore SZDL ter odbore drugih političnih in ljudskoprosvetnih organizacij v občinah Blanca, Brežice, Podsreda, Studenec, Velika Dolina in Zabukovje okraja Krško, da nemudoma postavijo na svojem področju poverjenike Prešernove družbe. Po naši evidenci v teh občinah doslej ni še niti enega našega poverjenika.

Novi poverjeniki naj takoj javijo svoje naslove in koliko članov PD predvidevajo pridobiti, da jim bomo poslali potrebne tiskovine.

Storite vse, da bo tudi pri Vas izvedeno geslo:

V VSAKO HIŠO KNJIGE
PREŠERNOVE DRUŽBE!

Glavni odbor
Prešernove družbe

KINO BREŽICE

1. in 2. avgusta ameriška kovbojka **»Smoky«.**

4., 5. in 6. avgusta italijanski film **»Tri intimne zgodbe«.** Lila Amanda — Antonella Lualdi. Pretresljive izpovedi treh žena. Mladini prepovedan.

7., 8., 9. in 10. avgusta ameriška barv. kovbojka: **»Preko Missourija«.** — Clark Gable, Rihard Moltanban, John Hodiak, Adolf Menjou.

Pojasnilo: Uprava sporoča svojim obiskovalcem, da predvaja filme takoj za premiernimi kinematografi Zagreba. Pri izredno dobrih filmih se predvajanje v Zagrebu podaljša, kar je vzrok, da mora tudi naše podjetje preložiti predvajanje takega filma za isto dobo. Tako je s filmom »Kapetan Horatio«, katerega bomo predvajali od 14. do 17. avgusta.

Upamo, da smo s filmom »Operacija Cicero« uspeli zadovoljiti cenjene obiskovalce. Vse nabavljene vstopnice za film »Kapetan Horatio« veljajo za predstave v zgoraj navedenem terminu.

Uprava.

KINO SEVNICA

1. in 2. avgusta ameriški film: **»Prostor na soncu«.**

V okraju Krško: 8. avgusta na Studencu, 4. avgusta v Bistrici ob Sotli. **V okraju Kranjec:** 2. avgusta v Velikem Trgovišču. **V okraju Trbovlje:** 3. avgusta v Zagorju.

MALI OGLASI

Ugodno prodam srednje težki kmečki voz, malo rabljen. Naslov: Ivan Knez, Artiče.

Ugodno prodam polovico hiše in polovico vrta v Stari vasi, Videm-Krško, Kardeljeva 93. Hiša je ob glavni cesti blizu postaje. Naslov v uredništvu.

OBJAVA

Občinski ljudski odbor Studenec razpisuje mesto blagajnika. Ponudbe dostavite do 10. avgusta. Poleg prošnje naj interesenti pošljejo karakteristiko. Plača po uredbi. Stanovanje preskrbljeno.

ZAHVALA

Zahvaljujem se poslovalnici DOZ Krško, ki je mojemu sinu Zvonimiru Kerinu, učencu osn. šole Vel. Podlog za poškodbo desnega kolena izplačala invalidnino 20.000 dinarjev.

Zavarovanje šolske mladine toplo priporočam.

Kerin Alojz, Vel. Podlog 4, p. Leskovec pri Krškem.

Dobrica Cosić:

DALEČ JE SONCE...

Brod se je počasi praznil. Zamenjali so jih drugi. Pavle, ki je čutil, kako se bliža jutro, je nestrpno priganjal.

»Zdi se mi, da je razbit... izvleči ga je treba na sipino,« je dejal kmet.

Zabredli so v vodo do pasu.

»Nikdar nisem imel rad plaže...« se je Djurdje poskusil prisiljeno pošaliti.

Dno broda je škrtalo po produ; le neopazno se je pomikal dalje. Končno je nasedel: nič več ga niso mogli premakniti.

»Pridite sem, ga bomo spodnesli!« je kmet prevzemal vodstvo.

Niso ga mogli niti premakniti.

»Še deset ljudi je treba!« se je oglasil kmet.

Pritekli so partizani s sipine, se zgnetli drug ob drugem, napeli vse sile in ga dvignili. Voda se je prelila čez krmo. Ko so ga spustili, je bil prazen.

»No, zdaj pa je treba izvohati, kje je navrtan,« je zaskrbljeno dejal kmet in stopil na brod. »Ima kdo svetilko?«

Vuk mu je dal žepno svetilko in kmet si je pričel ogledovati dno broda. Dolgo je stikal in preklinjal, da je ne našel.

»S čim naj zamašimo?«

»Bi šlo s cunjo?«

»Bi, samo velika bi morala biti.«

»Odrezali bomo od kakšnega plašča.«

»Ne, tukajle je moj jopič, saj je tako in tako že star. Plašč boste vi še potrebovali!«

Ne da bi se za hip premišljal, je kmet slekel jopič, ostal samo v ovčjem kožuščku brez rokavov, ga s sekiro razparal ter začel s toporiščem nabijati cunje v luknjo in jo zadelavati.

Petelini so že klicali iz vasi v vas. V rečni zajedi se je nekajkrat zamolklo oglasil ponirek. Košava se je čedalje bolj zaletavala.

»Je končano?« je nenehno nestrpno spraševal Pavle. Mokre hlače so mu zmrznile in otrdele.

»Še malo, še malo,« je odgovarjal kmet.

»Kaj pa bomo storili, če zaradi ledu ne bo šlo?« je Sima vprašal Pavleta.

»Če ne bo šlo?... Kako ne bo šlo! Šlo bo! Ne delaj preplaha!«

»Saj mora iti, človek božji, si mar nor?« je nekdo dodal.

»Eh, mora!«

»Toda če ne bo?« se je vmešal tretji.

»Dovolj!« je Pavle presekal govorjenje; izmed vseh se je on najbolj bal, da brod ne bo mogel preko reke.

Ko je kmet zamašil luknjo in dejal, naj vzamejo s seboj posodo za izmetavanje vode, če bo treba, so brod potisnil v reko. Vuk je odšel s prvim vodom in prepeljal tiste, ki niso bili nič v vodi, Pavle pa je z ostalimi počakal na naslednjo vožnjo.

Brod se je počasi pomikal k drugemu bregu; v nekaterih trenutkih tako počasi, da se je Pavletu zdelo, kakor bi stal.

»Pavle, brod se je ustavil,« je nekdo dejal.

»Ni se ustavil, kaj si nor? Molči!« je kričal Pavle.

Z velikimi napori je brod komaj prišel k bregu.

Precej časa je poteklo, da se je vrnil. Z njim se je vrnil tudi Nikola, ki ga je obenem s kmetom poganjal. Tisti, ki so že bredli in bili mokri, so naglo prenesli ostale in odrinili. Mesec se je že nizko spustil; nastopil je mrak pred svitom. Brod je počasi lezel, si s težko sekal pot skozi kot testo gosto ledeno navleko, ki se je lepila na boke, se vlekla za brodom in mu ovirala gibanje. Sredi reke je šlo nekaj hitreje, toda nekaj metrov pred bregom se je ustavil. Možje z drogovi so napenjali vse sile, toda brod se ni premaknil niti za las. Drog so jemali v roke drugi, ki so se imeli za močnejše, a je bilo vse zaman. Voda je bila na tem mestu globoka, breg strm in niti pomisliti ni bilo mogoče, da bi bredli.

Na brodu se je pričelo prestopanje. Sprva nemo, brez besed, nato pa glasno:

»Kaj pa sedaj?«

»Veslajte s puškami!«

»Odtrgajte deske!«

»Jaz bom preplaval!«

»Kaj naj pa jaz, ki ne znam. Naj si obesim puško na vrat in skočim?«

»Tišina, tišina, tovariši! Da se mi nihče ne premakne,« je srdito kričal Pavle in grozil tistim, ki so se nesmiselno predevali po brodu.

Strah pred vodo je strah posebne vrste; možje, ki so hrabri v boju, so na vodi lahko strahopetci. To je nemoč pred silami narave in je dejansko bolj obup kakor strah.

Pavleta ni nihče poslušal. Nekateri so pred krmo veslali s kopiti, z rokami odrivali ledeno kašo, ki se je sprijemala in se počasi nabirala; nekateri so s cevmi pušk poskušali odtrgati deske s tal na brodu; drugi so vlekli za žico usmerjevalko, tretji pa, ki sami niso vedeli, kaj naj store, so stali in z najbolj nesmiselnimi gibi in predlogi ugovarjali tistim, ki so se česa lotili.

V prvih trenutkih niti Pavle sam ni vedel, kaj naj misli in česa naj se loti, pa je neprenehoma ponavljal:

»Tovariši, brez preplaha! Samo brez preplaha! Izmotali se bomo!«

Toda, kako naj se izmotajo, tega tudi sam ni vedel. Vedel je le, da mora tako govoriti. Kljub obupu, ki se je tudi njega loteval, je jasno videl, da je prišel trenutek, ko hrabrost ne zadostuje, ko odločata hladnokrvnost in domiselnost. Pavle se je trudil, da bi se zbral in bil čimbolj hladnokrven. Sedel je na ograjo in poskušal najti izhod v spominih na svoje izkušnje z brodovi in čolni na Moravi. Izhoda ni videl, pa je nenehno izpodbujal ljudi in varal sebe in druge. Glas mu je zvenel proseče in drhteče.

Na bregu so partizani z Vukom tekali sem in tja, brskali po snegu, iskali drogove, deske, veje, — iskali in niti sami niso vedeli kaj.

»Spustimo brod po Moravi! Ga bo že glavni tok prinesel k bregu,« je nekdo predlagal.

»Če pa ga ne bo prinesel in bo zamrznil sredi Morave, kaj pa potem?«

»Nič. Enkrat moraš umreti.«

»Enkrat, toda ne tako!«

»Kaj naj nas mar tukaj pobijejo... kakor v kletki!«

»Tako neumne smrti nikdar nisem pričakoval. Pavle, kaj bomo storili?«

»Samo norci gredo v takšnem vremenu čez Moravo.«

»Molči, ne brbraj!« je zakričal Pavle.

»Niti moj oče me ne bi več nagnal čez vodo, ne pa štab!«

»Kaj bi smrkal! Samo na svojo kožo misliš! Te ni sram pred kmetom!«

»Čemu mi pa soliš pamet! Ti si zaveden, jaz pa tepec, kajne?«

»Jaz bom plaval, drugega izhoda ni.«

»Pomirite se tovariši, če vam pravim. Niti besede več!« je zakričal Pavle. Da ne bi stali v brezuspešnem obupu in da bi vsaj nekaj počeli, je dejal:

»Dajmo, vsi skupaj veslajmo s puškami, vi z drogovi pa dobro poprimite«

Vse je bilo zaman; brod je samo malo pomuzal s klinom.

»Usmerjevalka se bo pretrgala! je prestrašeno dejal kmet, ki je bil prej umolknil.

Mesec je že zahajal. Sedel je na vrhu Goča in obrnil k Moravi obraz poln ledene ravnodušnosti. Vzdolž reke, po polju, po celi moravski kotlini so se kopičile megle.

»Česa naj se lotimo?« se je nekdo jezil.

(Nadaljevanje sledi)